

Karlshamns kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Sternöskolan i Karlshamns kommun

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen konstaterar vid tillsynen av Sternöskolan att det föreligger brister i verksamheten. Tillsynen visar att det finns brister i arbetet med extra anpassningar då lärare inte alltid dokumenterar extra anpassningar i elevers skriftliga individuella utvecklingsplaner, vilket leder till svårigheter i arbetet med att utvärdera anpassningarna. Skolinspektionens tillsyn visar även att elever i en klass på Sternöskolan, trots att åtgärder vidtagits, inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Tillsynen visar vidare att lärare reder ut konfliktsituationer mellan elever, men att alla fall då en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling inte anmäls till rektorn. Inom övriga områden som Skolinspektionen har granskat har det inte framkommit annat än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Karlshamns kommun en anmärkning. Karlshamns kommun ska senast den 26 augusti 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Skolinspektionen redogör, för respektive brist, först för sin bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisas de omständigheter som framkommit i utredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar.

Motivering till anmärkning

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Karlshamns kommun inte uppfyller författningsskraven avseende dokumentation av extra anpassningar.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning gällande extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med extra anpassningar inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Av Skolinspektionens utredning framgår inte annat än att elever ges stöd i form av extra anpassningar. Det framgår dock att lärare inte alltid dokumenterar extra anpassningar i elevers skriftliga individuella utvecklingsplaner, vilket leder till svårigheter i arbetet med att utvärdera anpassningarna.

Rättslig reglering

Enligt skollagen är lärare i årskurs 1-5 skyldiga att en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Denna skyldighet gäller dock inte i årskurs 4 och 5 om en elev ges betyg i dessa årskurser. Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att nå kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).

Av förarbeten framgår att detta innebär att stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska dokumenteras i den skriftliga individuella utvecklingsplanen, i de fall det föreligger skyldighet att upprätta en sådan. Det finns dock inte något som hindrar att en skriftlig individuell utvecklingsplan upprättas i fler fall än vad skollagen anger. Om en lärare i andra fall än när det krävs enligt skollagen anser att det finns skäl att dokumentera det stöd som ges i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, exempelvis när flera personer är inblandade i detta arbete, kan dokumentationen således göras i form av exempelvis en skriftlig individuell utvecklingsplan (Prop. 2013/14:160 sid. 30-31).

Skolinspektionens utredning gällande extra anpassningar

I intervjuer framkommer inte annat än att elever ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, men att dessa inte alltid dokumenteras.

Lärare uppger att de skyndsamt sätter in extra anpassningar inom ramen för undervisningen då de upptäcker att eleven riskerar att inte nå kunskapskraven. Rektorn säger att hans uppfattning är att eleverna får de anpassningar de behöver och elevhälsans representanter säger att de inte har fått några signaler om att detta inte fungerar. Lärare säger dock att inte alla lärare dokumenterar sina extra anpassningar. Detta eftersom det på skolan inte finns en gemensam rutin eller riktlinje för hur extra anpassningar ska dokumenteras. Elevhälsans representanter säger att det finns brister i dokumentationen av extra anpassningar och att detta gör det svårt att bedöma effekten av insatta extra anpassningar. Rektorn uppger att riktlinjen är att extra anpassningar ska dokumenteras i elevernas individuella utvecklingsplaner. Detta för att kunna utvärdera anpassningarna. Rektorn bekräftar dock att alla lärare inte gör det.

Motivering till anmärkning som ingripande

Karlshamns kommuns verksamhet vid Sternöskolan uppfyller inte fullt ut de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Av utredningen framgår inte

annat än att elever ges extra anpassningar men att lärare inte alltid dokumenterar dessa i elevernas skriftliga individuella utvecklingsplaner. Vid en samlad bedömning finner Skolinspektionen att bristen bör ses som mindre allvarlig och tilldelar därför Karlshamns kommun en anmärkning.

Motivering till anmärkning

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Karlshamns kommun inte uppfyller författningskraven avseende studiero och anmälan av kränkande behandling.

Trygghet och studiero

Skolinspektionens bedömning gällande studiero

Skolinspektionen bedömer att skolmiljön på Sternöskolan inte präglas av studiero för alla elever. Utredningen visar att det i särskilt en klass, trots vidtagna åtgärder, frekvent förekommer lektioner där det inte är studiero.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen). Enligt skollagen får rektorn eller en lärare vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande (5 kap. 6 § skollagen).

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har (Lgr 11, 1 Rättigheter och skyldigheter). Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära (Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande). Skolans mål är att varje elev respekterar andra människors egenvärde, kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen. Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete (Lgr 11, 2.1 Normer och värden). Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande (Lgr 11, 2.2 Kunskaper). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande). Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt

ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Enligt skollagen ska rektorn särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9-10 §§ skollagen). Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället (Lgr 11, 1, Varje skolas utveckling).

I förarbetena till skollagens bestämmelse gällande trygghet och studiero anges att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Vidare anges att det förebyggande arbetet är centralt, och att det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal och även elevens vårdnadshavare om de gemensamma värden som ska gälla. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan. Det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rutiner för att säkerställa samverkan och kommunikation mellan elever, lärare och annan personal är också centrala inslag i det förebyggande och långsiktiga arbetet (prop. 2009/10:165 s. 319 och 320).

Skolinspektionens utredning gällande studiero

I intervjuer framkommer att det särskilt i en klass, trots insatta åtgärder, inte är studiero.

Elever i en klass uppger att det emellanåt är väldigt högljutt på lektionerna samt att elever går runt i klassrummet och pratar och stör andra elever. Enligt eleverna hjälper det inte när läraren säger till utan vissa elever "tar över" i klassrummet. Elever berättar att det stundtals är så högljutt att de inte hör lärarens instruktioner och därför inte vet vad de ska göra. Enligt eleverna händer detta varje dag och har pågått länge. Lärare säger att det finns enstaka klasser på skolan där det inte är studiero och att det i en av dessa klasser är stökigt varje dag. Någon lärare säger att situationen i klassen har förbättrats sedan skolan har satt in en resursperson i klassen. Elevhälsans representanter säger att det är stökigt i en av klasserna på skolan men att man har satt in resurser i den klassen som har gett effekt. Rektorn uppger att det är oroligt i två av klasserna på skolan och att de arbetar med detta i båda klasserna, på olika sätt. I den ena klassen har de satt in en extra resurs vilket gör att pedagogerna kan dela upp klassen i mindre grupper. För närvarande genomförs också gruppintervjuer med eleverna för att ta reda på elevernas uppfattning av situationen i klassen. Utifrån vad intervjuerna visar kommer ytterligare åtgärder att vidtas, säger rektorn. Enligt rektorn

har problemen dock inte påverkat elevernas kunskapsinhämtning negativt. I den andra klassen har de diskuterat vad arbetsro är med eleverna och det har blivit mycket bättre. I den klassen fortsätter de att arbeta, men mer på individnivå med elever. Situationen i den ena klassen beror enligt rektorn främst på att klassen bytt lärare i princip varje läsår.

Arbete för att motverka kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning gällande anmälan av kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att motverka kränkande behandling inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Av Skolinspektionens utredning framgår att lärare reder ut konfliktsituationer mellan elever, men att alla fall då en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling inte anmäls till rektorn.

Rättslig reglering

Enligt skollagen är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Av skollagen framgår även att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens sjätte kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).

Skolinspektionens utredning gällande anmälan av kränkande behandling

I intervjuer framkommer att lärare reder ut konfliktsituationer mellan elever, men att alla fall då en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling inte anmäls till rektorn.

Enligt lärare så arbetar skolans personal aktivt för att lösa konfliktsituationer mellan elever när de uppstår. Lärare uppger att det finns rutiner för anmälan av kränkande behandling och att dessa är kända i kollegiet. Trots det anmäls sannolikt inte alla kränkningar, säger lärare. Detta eftersom det inte finns en samsyn i kollegiet kring vad som är en kränkning. Lärare säger vidare att det har gjorts få anmälningar av kränkande behandling och att det sannolikt finns ett mörkertal. Representanter för elevhälsan bekräftar att det finns en osäkerhet bland personalen på skolan kring vad en kränkning är, trots att de på skolan har arbetat med att förtydliga definitionen. Rektorn uppger att anmälan tidigare gjordes i pappersform och att det finns ett visst motstånd från personalen att nu göra anmälan digitalt i stället. Rektorn säger att hen är osäker på om alla kränkningar anmäls och säger att frågor kring vad som är en kränkning ofta kommer ofta upp i diskussioner med lärarna. Enligt rektorn är personalen dock duktig på att fånga upp och lyssna på eleverna vid incidenter.

Motivering till anmärkning som ingripande

Karlshamns kommuns verksamhet vid Sternöskolan uppfyller inte fullt ut de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Av utredningen framgår att skolmiljön i huvudsak präglas av studiero, men att det finns problem med studiero i en klass på skolan. Det framgår samtidigt att skolan har satt in åtgärder i klassen som har gett viss effekt, att kartläggning av elevernas uppfattning av situationen pågår samt att ytterligare åtgärder kommer att genomföras utifrån resultatet av kartläggningen. Vid en samlad bedömning finner Skolinspektionen att bristen bör ses som mindre allvarlig och tilldelar därför Karlshamns kommun en anmärkning.

Av utredningen framgår att konfliktsituationer mellan elever reds ut, men att upplevda kränkningar inte alltid anmäls till rektorn. Vid en samlad bedömning finner Skolinspektionen att bristen bör ses som mindre allvarlig och tilldelar därför Karlshamns kommun en anmärkning.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Kartläggningsmaterial i förskoleklass, nationella bedömningsstöd i årskurs 1 och nationella prov i årskurs 3 används. För elever som utifrån dessa underlag visar indikationer på att inte nå kommande kunskapskrav görs en särskild bedömning och insatser planeras, följs upp och information överförs enligt författningarnas krav. (3 kap. 4, 4a och 4b §§ skollagen, 9 kap. 20, 21 och 22b §§ skolförordningen)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)
- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare
Signerat av: Jenny Fahlman

X Jan-Erik Lipiäinen

Föredragande
Signerat av: Jan-Erik Lipiäinen

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Sternöskolan

Fakta om Sternöskolan

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Sternöskolan i Karlshamns kommun. Tillsynen omfattar följande områden: Arbetet med kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd och nationella prov i förskoleklass och årskurserna 1 och 3 samt arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd; arbetet med värdegrund, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Digitala intervjuer genomfördes av Skolinspektionen den 7- 9 december 2021 samt en kompletterande intervju med rektor den 14 januari 2022.

Sternöskolan är en F-6-skola i Karlshamns kommun, skolan har 21 elever i förskoleklass och 126 elever i åk 1-6. Sternöskolan är den F-6-skola i Karlshamns kommun som erbjuder förberedelseklass för nyanlända elever.